

OLDEBROEK
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Uitvoeringsplan 2025 - 2026

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving

Versie april 2025

Voor u ligt...

Het uitvoeringsplan **Opgroeien in een Kansrijke Omgeving** (OKO) 2025 – 2026. In dit **uitvoeringsplan** beschrijven we wat we concreet ontwikkelen met OKO tijdens deze eerste cyclus. Het gepresenteerde **actieoverzicht** is een vertaling van de **ambities** en **doelen** van het programma. Hoofdstuk 2 bevat een **toelichting** op het actieoverzicht. Achtergrond bij de OKO-aanpak is als bijlage toegevoegd.

1. Actieoverzicht 2025 – 2026

Tijdens deze eerste OKO-cyclus werken we aan drie speerpunten. Deze speerpunten zijn vertaald naar concrete acties. Hierbij is ook onderzocht wat we allemaal al doen met en voor onze jeugd. Meer contextinformatie is te vinden in de bijlagen.

Naast de concrete acties, gericht op de speerpunten, zijn er twee andere deelprojecten die we meenemen in onze OKO-aanpak voor deze cyclus. Ook dit is in het overzicht weergegeven en later, in hoofdstuk 3, verder uitgewerkt.

De concrete acties in dit uitvoeringsplan komen voort uit de werkgroepen die per speerpunt zijn ingericht. In deze werkgroepen zijn professionals uit het veld, ouders en andere betrokkenen samengekomen om kennis, ervaringen en ideeën te delen. Zij hebben gezamenlijk bepaald welke acties het meest kansrijk zijn en passen bij de lokale praktijk. Zo zorgen we ervoor dat het uitvoeringsplan aansluit op de werkelijkheid, draagvlak heeft bij de betrokken partners én voortbouwt op wat er al gebeurt in onze gemeente.

Actieoverzicht cyclus 1 | 2025 – 2026

Voor de speerpunten:

1. Werken aan een veilig schoolklimaat.
2. Ouders zo vroeg als mogelijk betrekken bij hun rol als opvoeder.
3. Ouders brengen tijd door met hun kind.

Voor overige ontwikkelpunten:

4. Deelprojecten die niet zijn gekoppeld aan een speerpunt.

Speerpunt 1.

Werken aan een veilig schoolklimaat

Film-/theateraanbod

Verbindende activiteiten voor ouders en leerlingen in de bovenbouw van PO-scholen en klas 1 van VO-scholen.

Sportactiviteit

Verbindende activiteit voor ouders en leerlingen in de bovenbouw van PO-scholen en klas 1 van VO-scholen. In samenwerking met werkgroep bij speerpunt 3.

Inspiratiesessies

We organiseren inspiratiesessies en scholingsactiviteiten rond het thema Positief Schoolklimaat voor onderwijs- en pedagogisch professionals.

Beschermende of risicofactoren

Positief schoolklimaat ✓

Betrokkenheid bij school ✓

Tegengaan van pesten ✓

Speerpunt 2.

Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder

Ontmoetingsactiviteiten voor ouders

Stimuleren en faciliteren van ontmoetingen tussen ouders. Mede door aan te sluiten op bestaande activiteiten.

Triple P Oudercursus

Aanbieden van de bewezen effectieve interventie voor ouders met kinderen uit de bovenbouw van PO-scholen.

Verbreden van oudergroepen

Ondersteunen en faciliteren van bestaande oudergroepen. Ervaringen gebruiken voor starten van nieuwe oudergroepen.

Beschermende of risicofactoren

Tijd doorbrengen met ouders ✓

Controle en monitoring door ouders ✓

Ondersteuning door ouders ✓

Regels stellen ✓

Speerpunt 2.

Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder

Onderzoek naar informatiebehoefte

Naar behoefte van ouders als het gaat om informatie over ouderschap en positief opvoeden.

Organiseren van voorlichtingsavonden

Bewustwording van invloed ouders vergroten. Op middelengebruik en mentaal welbevinden van hun kinderen. Aansluiten op bestaande ouderavonden.

Beschermende of risicofactoren

Tijd doorbrengen met ouders

Controle en monitoring door ouders

Ondersteuning door ouders

Regels stellen

Speerpunt 3.

Ouders brengen tijd door met hun kind

Stimuleren van activiteiten voor ouders en kinderen

Bij bestaande activiteiten stimuleren dat er activiteiten voor ouders en kinderen georganiseerd worden

Onderzoek naar deelname

We onderzoeken welke mogelijke drempels ouders ervaren om deel te nemen aan activiteiten georganiseerd voor ouder en kind.

Ouder-kind sportdag

Organiseren van een ouder-kind sportdag tijdens de Nationale Sportweek in september. In samenwerking met werkgroep bij speerpunt 3.

Behoeften onderzoeken

Van ouders en kinderen naar activiteiten die georganiseerd worden voor ouder en kind.

Beschermende of risicofactoren

Tijd doorbrengen met ouders

Georganiseerde vrijetijdsbesteding

Andere deelprojecten

Doorontwikkelen breed preventiemodel

Neerzetten van duidelijke structuur en werkwijzen. Samen met partners de OKO-aanpak borgen en verwerken in dit brede preventiemodel.

Ontwikkelen van beeldmerkstrategie

Bijpassende en herkenbare beeldmerkstrategie voor brede preventiemodel. Met verbindende functie voor ouders, kinderen, vrijwilligers en professionals.

2. Uitvoering 2025 – 2026

In hoofdstuk 1 is een globaal overzicht gegeven van alle acties die we binnen deze OKO-cyclus uitvoeren. In dit hoofdstuk laten we een gedetailleerde weergave zien van de doelen en acties die de werkgroepen hebben ontworpen. En om meer uitleg te geven bij de concrete acties die we uitvoeren.

2.1 Speerpunt 1 | Werken aan een veilig schoolklimaat

Strategische doelen | Welke beweging zetten we in gang?

1. We versterken de sociale verbinding tussen de bovenbouw van de basisscholen en het voortgezet onderwijs. Dit doen we op de niveaus ouders, leerlingen en onderwijs- & pedagogisch professionals.
2. We versterken de samenwerking rond het thema Positief Schoolklimaat tussen onderwijs- en pedagogisch professionals.

Operationele doelen | Welk meetbaar effect moeten de acties hebben?

Parameter	Laatste meting	Doelstelling
Jongeren die aangegeven zich veilig te voelen op school (%)	77%	>77%
Jongeren die aangeven naar school gaan zinloos te vinden (%)	28%	<28%
Jongeren die aangeven in de laatste drie maanden gepest te zijn op school (%)	16%	<16%

Activiteiten | Wat gaan we doen om onze doelen te bereiken?

Film-/theateraanbod voor ouders en leerlingen uit de bovenbouw van basisscholen en klas 1 van het voortgezet onderwijs.

We organiseren ieder jaar minimaal één verbindende activiteit voor alle ouders, leerlingen en onderwijsprofessionals uit de bovenbouw van de basisscholen en klas 1 van het voortgezet onderwijs. Dit zijn informatieve activiteiten rondom een preventiethema. Dit levert een sterkere verbinding op in de omgeving van het kind. We maken hierbij zoveel als mogelijk gebruik van bestaand en bewezen aanbod zoals bijvoorbeeld theatervoorstelling [De Grote Sprong](#): Een interactieve voorstelling voor ouders en kinderen over de overstap van de basisschool naar de middelbare school. We onderzoeken of aansluiting op bestaande 'kijk- en infoavonden' mogelijk is.

Organiseren van een sportactiviteit voor ouders en leerlingen uit de bovenbouw van basisscholen en klas 1 van het voortgezet onderwijs.

Uitwerking belegd bij werkgroep 3.

Inspiratiesessie/scholingsactiviteit rond het thema Positief Schoolklimaat voor onderwijs- en pedagogisch professionals.

We ontwikkelen jaarlijks gezamenlijke scholingsactiviteiten en/of inspiratiesessies rond het thema Positief Schoolklimaat. Voor onderwijs- en pedagogisch professionals in de gemeente Oldebroek. Hierbij werken we duidelijk uit wat een Positief Schoolklimaat is. En welke scholing, training of inspiratie bijdraagt aan concreet resultaat. Het is de bedoeling dat voor elke sessie er minimaal één afgevaardigde per school aanwezig is.

2.2 Speerpunt 2 | Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder

Strategische doelen | Welke beweging zetten we in gang?

1. We versterken de kennis en kunde van ouders rondom positief opvoeden met het oog op preventie.
2. We zorgen voor toegankelijke en vindbare informatie voor ouders rondom positief opvoeden met het oog op preventie.

Operationele doelen | Welk meetbaar effect moeten de acties hebben?

Parameter	Laatste meting	Doelstelling
Jongeren die aangeven dat ouders/verzorgers meestal/altijd weten waar hij/zij is als jongere niet thuis is (%)	86%	>86%
Jongeren die aangeven meestal/altijd met ouders/verzorgers te kunnen praten als hij/zij ergens mee zit	89%	>89%
Jongere heeft geen afspraak met ouders/verzorgers over het drinken van alcohol (%)	20%	<20%

Activiteiten | Wat gaan we doen om onze doelen te bereiken?

Activiteiten organiseren gericht op ontmoetingen tussen ouders. Bijvoorbeeld 'running dinner'.

Ontmoeting en gesprek tussen ouders lijken belangrijke manieren om te werken aan de doelen die we voor dit speerpunt hebben geformuleerd. Ouders die onderling contact hebben zijn ontvankelijker voor advies en staan sneller open voor gesprek. De werkgroep is bekend met enkele activiteiten die al georganiseerd worden. Bijvoorbeeld het 'running dinner' dat vanuit een kerkgemeenschap is georganiseerd. De werkgroep wil hiervan leren en mogelijk hierbij aansluiten of dit gebruiken als inspiratie. En om dit vervolgens verder uit te bouwen of te faciliteren.

Aanbieden van Triple P Oudercursus voor ouders met kinderen in groep 7 en 8.

Triple P is een bewezen effectieve interventie. Ouders leren in korte tijd een scala aan opvoedvaardigheden- en strategieën. Dit draagt uiteindelijk bij aan positieve opvoeding en geeft ouders handvatten om gedrag van hun kind te doorgronden en hier positief naar te handelen. De werkgroep ziet vooral kansen voor ouders met leerlingen in groep 7 en 8 van de basisschool. Ook ziet de werkgroep kansen om aan de training een ontspannende en verbindende activiteit voor de ouders te organiseren.

Verbreden van oudergroepen, zoals initiatief 'Xzieje' die is gestart in de Hervormde Gemeente Oldebroek.

Naast het organiseren van verbindende activiteiten voor ouders, ziet de werkgroep kansen in het verbreden van (bestaande) oudergroepen. Hiermee bedoelen we het faciliteren en ondersteunen van oudergroepen die al samenkomen. Ofwel de ervaringen van deze oudergroepen gebruiken bij het starten van nieuwe oudergroepen. Deze oudergroepen bespreken vragen over de opvoeding en het omgaan met (gedrags-)problemen. Vragen die centraal staan zijn bijvoorbeeld: Hoe stimuleer ik een open gesprek met mijn kind? Welke verschillen zien we in de opvoeding 'van nu' versus de opvoeding die wij zelf hebben gehad? Hoe overwin ik schaamte om over problemen thuis te praten?

Onderzoek doen naar de informatiebehoefte van ouders als het gaat om positief opvoeden en ouderschap.

Toegankelijke en vindbare informatie over ouderschap en positief opvoeden is nog niet voldoende op orde. Daarom voert de werkgroep een onderzoek uit naar wensen en behoeften van ouders. Gericht op de vragen: "Naar welke informatie ben je op zoek?" en "Wat is een prettig manier om deze informatie tot je te nemen?" De concrete actie die hierop volgt richt zich op het verbeteren van de informatievoorziening.

Organiseren van meerdere voorlichtingsavonden voor ouders om bewustwording ouderschap te vergroten.

Naast het stimuleren van verbinding en gesprek ziet de werkgroep mogelijkheden als het gaat om het vergroten van kennis van ouders. Doel hiervan is om ouders meer bewust te maken van de invloed die zij hebben op het middelengebruik en mentaal welbevinden van hun kind. Vanuit OKO zoeken we hier actief de samenwerking met het onderwijs. En sluiten we zoveel als mogelijk aan bij bestaande ouderavonden. De werkgroep zoekt hierbij verbinding met werkgroep 1.

2.3 Speerpunt 3 | Ouders brengen meer tijd door met hun kind

Strategische doelen | Welke beweging zetten we in gang?

1. We maken ouders bewuster van het belang van tijd doorbrengen met je kind.
2. We weten beter welke behoeften ouders en jongeren hebben als het gaat om tijd doorbrengen tussen ouders/verzorgers en kind.
3. We faciliteren dat er meer (duurzame) activiteiten zijn voor ouders/verzorgers en kinderen samen.

Operationele doelen | Welk meetbaar effect moeten de acties hebben?

Parameter	Laatste meting	Doelstelling
Jongeren die aangeven dat ouders/verzorgers veel tijd met hem/haar doorbrengen (%)	77%	>77%

Activiteiten | Wat gaan we doen om onze doelen te bereiken?

Bij bestaande activiteiten/evenementen stimuleren dat er activiteiten voor ouders en kinderen gezamenlijk georganiseerd worden (bijvoorbeeld de Schapenmarkt in Oldebroek).

Vanuit de verschillende voorbereidende sessies is naar voren gekomen dat we met OKO vooral moeten aansluiten op bestaande activiteiten en bestaand aanbod. We zien daarom volop kansen om bij deze activiteiten onderdelen toe te voegen waaraan ouders en kinderen samen kunnen deelnemen.

Onderzoek doen naar welke ouders mogelijke drempels ervaren in activiteiten georganiseerd voor ouders en kinderen in onze gemeente.

Uit gesprekken die de werkgroep heeft gevoerd blijkt dat niet alle ouders en kinderen vanzelfsprekend mee kunnen doen met activiteiten. Dit geldt dus ook voor potentiële activiteiten die we vanuit dit OKO-speerpunt ontwikkelen. Het is daarom belangrijk om goed in kaart te brengen welke ouders en kinderen dit zijn. En hoe we deze inwoners vervolgens de kans bieden om volwaardig deel te nemen. Dit in het kader van inclusiviteit en gelijkwaardigheid. De werkgroep onderzoekt dit en vertaalt dit vervolgens naar acties.

Organiseren van ouder-kind sportdag tijdens de Nationale Sportweek

Sport verbindt en verbreedt. De Nationale Sportweek (vrijdag 19 tot en met zondag 28 september 2025) is een mooi moment om de band tussen ouder en kind, maar ook de verbinding tussen PO en VO te verbeteren. En bij te dragen aan een veiliger schoolklimaat (zie speerpunt 1). Sport is een laagdrempelige manier voor ouders en kinderen om tijd met elkaar door te brengen. Deze activiteit heeft daarnaast de potentie om hele concrete handvatten te geven aan ouders. Handvatten zijn in dit geval mooie voorbeelden die ouders ook na deze sportdag in kunnen zetten. En om zo ook thuis sport in te zetten om meer tijd met hun kind door te brengen.

Onderzoek doen naar behoeften van ouders en hun kinderen als het gaat om activiteiten voor ouder en kind.

Het is belangrijk om in kaart te brengen welke behoeften ouders en kinderen hebben als het gaat om activiteiten. Dit zorgt in potentie voor een goede, hoge opkomst bij activiteiten. En biedt tegelijkertijd een kans om eigenaarschap aan ouders en kinderen te geven. Om zo te stimuleren dat de gemeenschap activiteiten zelf organiseert. Vanuit OKO is er de mogelijkheid om dit vervolgens te faciliteren.

3.4 Andere deelprojecten | Versterken van de inhoud

Los van de acties die zijn gekoppeld aan drie speerpunten onderscheiden we nog twee andere deelprojecten. Deze deelprojecten dragen dan ook niet rechtstreeks bij aan de strategische of operationele doelen die we per speerpunt hebben bepaald.

Doorontwikkelen van een breed preventiemodel. Met daarin de OKO-aanpak als basis, maar ook met ruimte voor incidentele initiatieven en acties.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving is niet alleen een werkwijze, maar ook een gedachtegoed. Werken vanuit visie en met een gerichte missie. In Oldebroek werken we beleidsmatig al vanuit een preventiemodel. Waarin verschillende werkwijzen, vanuit verschillende budgetten, bestaan. Met dit deelproject maken we een doorontwikkeling van dit preventiemodel. Waarin we als gemeente, partners en andere betrokkenen een duidelijke structuur en werkwijze neerzetten. Waar de OKO-aanpak een belangrijke plek heeft, maar waar ook ruimte is voor flexibele en snelle interventies. Een preventiemodel een structureel budget. Dit geeft zekerheid en spreekt de ambitie uit om als gezamenlijke partners effecten op lange termijn te bereiken.

*Ontwikkelen van een bijpassende beeldmerkstrategie voor het genoemde preventiemodel.
Geïnspireerd door Urk DURF! (zie ook de link [Home / DURF](#))*

Bij de doorontwikkeling van het eerder genoemde preventiemodel ontwikkelen we een duidelijke en bijpassende beeldmerkstrategie. Op Urk is 'Urk DURF!' ontwikkeld als preventiemodel dat goed aansluit bij de lokale cultuur. In Oldebroek betrekken we ouders, jongeren en partners bij het ontwikkelen van een herkenbare beeldmerkstrategie. Dit is uiteindelijk de plek om allerlei activiteiten, interventies bekend te maken. En moet een verbindende functie hebben voor professionals, vrijwilligers, ouders én jongeren.

4. Bijlagen

4.1 Waarom OKO?

*Samen gaan we voor een **veilige en kansrijke omgeving***

Welke wensen, dromen en ambities hebben wij als samenleving voor en met onze jongeren? Wat is de invloed van ouders hierop? Hoe besteden jongeren hun vrije tijd? Welke rol speelt de vriendengroep van deze jongeren hierin? Of de school waar ze naartoe gaan?

Met het programma 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' proberen we samen antwoord te geven op deze vragen. Met 'we' bedoelen we alle mensen die een rol spelen in het opgroeien en opvoeden van jongeren. Wie zijn dit dan? Niet alleen de ouders, maar ook docenten, vrijwilligers op de sportclub, de kerk, vrienden, jongerenwerkers, en ga zo maar door. Wij geloven dat we samen het verschil maken voor onze jeugd. Aan de hand van vier sleuteldomeinen proberen we de omgeving van onze jongeren kansrijker te maken.

*Welke **invloed** heb jij?
Waar maak jij het
verschil?*

Weergave OKO-domeinen.

4.2 Welk verschil gaan we maken?

*We dringen het **middelengebruik** terug en verbeteren de **mentale gezondheid***

De gemeente Oldebroek heeft de ambitie om iedereen de kans te geven om tot bloei te komen. Om te leren en zichzelf te ontwikkelen. Voor onze jeugd betekent dit dat we werken aan het opgroeien in een kansrijke omgeving en werken we dus voor een gezonde en gelukkige jeugd.

Aan welke effecten werken we?

Concreet betekent dit dat we werken aan het bereiken van twee effecten. Met andere woorden geven we hiermee antwoord op de vraag: 'Wat verbeteren we nu écht als we resultaten behalen met deze aanpak?' Deze effecten zijn:

- Het verbeteren van het mentaal welbevinden van onze jeugd;
- Het verminderen van het middelengebruik van onze jeugd.

We meten dit via de Gezondheidsmonitor Jeugd, waarvan we iedere twee jaar nieuwe inzichten krijgen. En is het mogelijk om aan te geven of deze effecten ook echt zichtbaar zijn. In de bijlage zijn streefcijfers toegevoegd. Deze cijfers laten de ambitie zien die we als gemeenschap hebben op deze effecten. In bijlage 4.3 lees je hier meer over.

Aan welke knoppen draaien we?

Om effecten te bereiken is beweging nodig. Verandering, verbetering of intensivering. Het Trimbos Instituut heeft onderzoek gedaan naar de factoren die het meest invloed hebben op deze effecten. Deze factoren zijn verdeeld over vier domeinen. Domeinen waarin een jongeren zich bevindt en in beweegt: Het gezin, de peergroep (vriendenkring), school en vrije tijd. Voor ieder domein zijn enkele factoren benoemd. Deze hebben een beschermende of risicovolle invloed op de genoemde effecten. Kortweg zijn dit dus zogenaamde 'knoppen' waaraan we draaien. Hier vindt de verandering, de actie of interventie plaats.

Figuur 2. Beschermende factoren en risicofactoren OKO.

4.3 Hoe pakken we dit aan?

De zogenaamde ‘OKO-aanpak’ kent een aantal stappen ofwel fases. Deze fases doorlopen we in twee jaar. Na twee jaar herhalen we dezelfde cyclus. Hieronder een beknopt overzicht van de verschillende fases in deze aanpak.

Figuur 3. Fases OKO-cyclus.

Fases van de OKO-cyclus

0. **Monitoring:** Jongeren in het voortgezet onderwijs vullen een vragenlijst in over hoe ze zich voelen, in hoeverre ze alcohol drugs of tabak gebruiken en over de aanwezigheid van beschermende en risicofactoren. Op basis hiervan hebben we cijfermatig in beeld hoe het met onze jeugd gaat.
1. **Dialoog:** Kort na de afname van de vragenlijst bespreekt de gemeente de resultaten met de scholen, ouders en andere lokale partners: “Wat vinden wij als gemeenschap van de cijfers? Waar willen we wat aan doen? Wat kun je/jouw organisatie bijdragen?” Samen bepalen we de drie belangrijkste veranderpunten. Ook wel speerpunten genoemd. Voor de huidige cyclus, en dus ook dit uitvoeringsplan, werken we aan de volgende drie speerpunten:

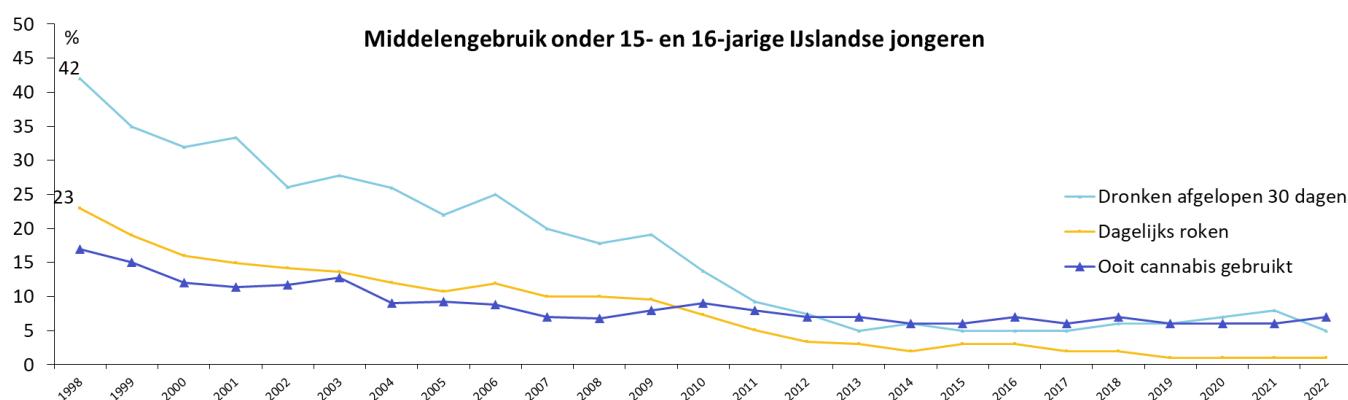
I	•Werken aan een veilig schoolklimaat
II	•Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
III	•Ouders brengen tijd door met hun kind
2. **Beleidsvorming:** Voor elk speerpunt ontwerpen samengestelde werkgroepen de best passende en best werkende aanpakken en activiteiten. Dit kunnen bestaande aanpakken, maar ook nieuwe activiteiten zijn. Belangrijk is dat de activiteiten en aanpakken de beschermende factoren versterken en de risicofactoren verminderen. Iedere samenwerkingspartner kan hierbij vanuit haar eigen mogelijkheden en expertise meewerken.

3. Uitvoering: De gemeente en haar samenwerkingspartners voeren de geplande aanpakken en activiteiten uit. Aan het einde van de cyclus volgt er een evaluatie en begint de aanpak weer bij de vragenlijst (monitoring)

4.4 Achtergrond: IJslandse preventiemodel

IJslandse preventiemodel

OKO is gebaseerd op het IJslandse preventiemodel. Het IJslandse preventiemodel is een op de wetenschap gebaseerde aanpak (evidence based) om middelengebruik (alcohol, tabak en drugs) door jongeren te voorkomen en welbevinden van jongeren te verbeteren. Het model is gericht op het implementeren van maatregelen en lokale interventies die risicofactoren voor middelengebruik (zoals bekend zijn uit literatuur) verminderen, en beschermende factoren versterken. Dit gebeurt op basis van lokale cijfers over jongeren en in overleg met lokale partners. Het model is ontwikkeld door het Icelandic Centre for Social Research and Analysis (ICSRA), een non-profit onderzoeksinstituut gevestigd in de hoofdstad Reykjavik. Sinds de introductie van het IJslandse preventiemodel, twintig jaar geleden, is het middelengebruik onder IJslandse jeugd sterk gedaald en behoort zij nu tot de minst gebruikende jongeren in Europa.

Vertaling naar Nederlandse aanpak: OKO

Tussen 2018 en 2021 hebben negen Nederlandse gemeenten in een pilottraject gewerkt met het IJslandse preventiemodel. Gedurende deze pilot-fase is de IJslandse aanpak vertaald naar de Nederlandse context. Na de pilot-fase is de aanpak onder een nieuwe naam verder gegaan: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving.

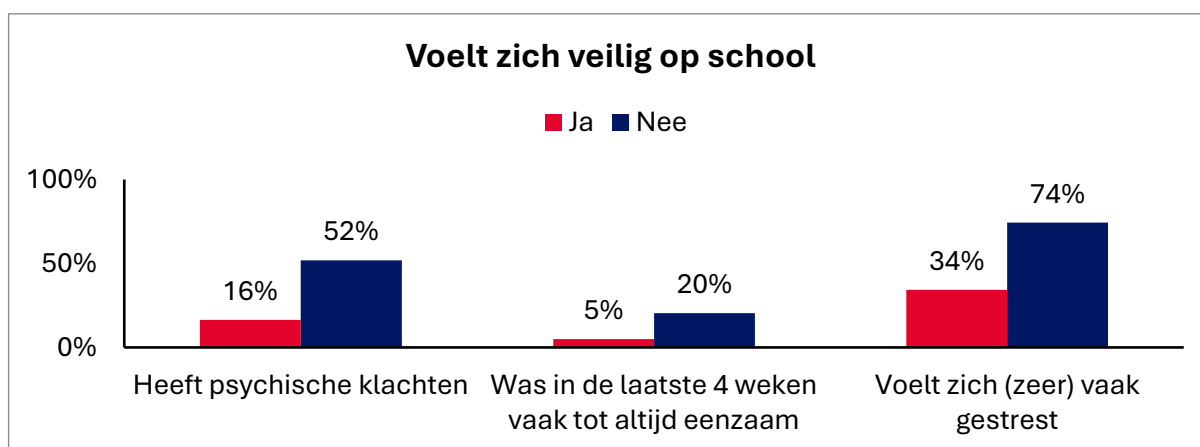
4.5 Speerpunten OKO 2024 - 2025

Zoals aangegeven in het Uitvoeringsplan heeft de dialoogsessie drie speerpunten opgeleverd die nu voorliggen ter vaststelling. Hieronder een beschrijving van de speerpunten, met een daarbij behorende onderbouwing. Voor ieder van de gekozen speerpunten geldt dat:

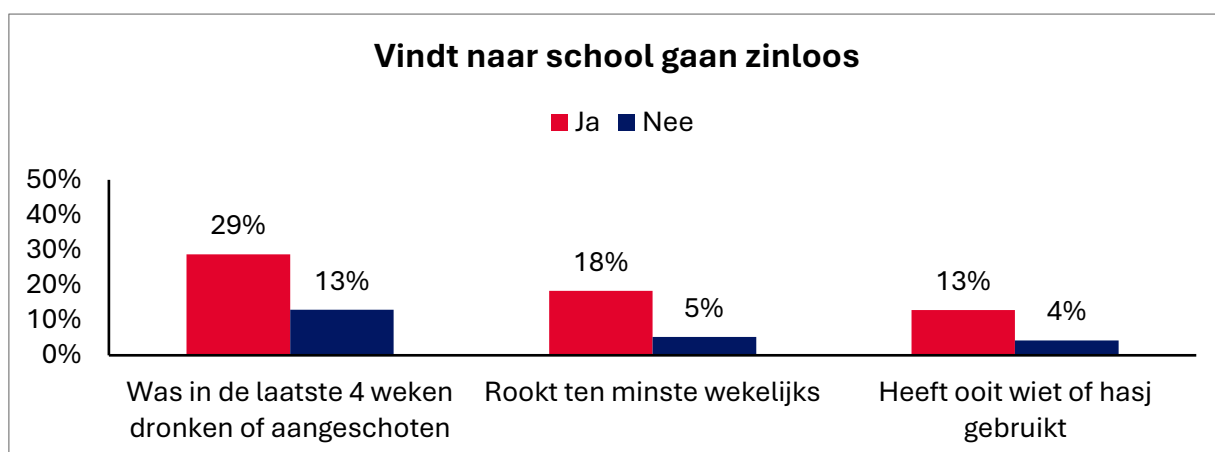
- Er een duidelijke cijfermatige aanwijzing is vanuit de monitor om op dit thema interventies te initiëren. Bijvoorbeeld doordat er een vermeende relatie is tussen het middelengebruik en één of meer van de beschermende of risicofactoren;
- Vanuit de lokale partners, ouders en andere geïnteresseerden is een duidelijke prioritering uitgesproken op dit thema. Dit betekent dat er voldoende draagvlak is om met dit thema binnen OKO aan de slag te gaan. En dat er dus genoeg mogelijkheden zijn tot het initiëren van interventies.

1. Werken aan een veilig schoolklimaat.

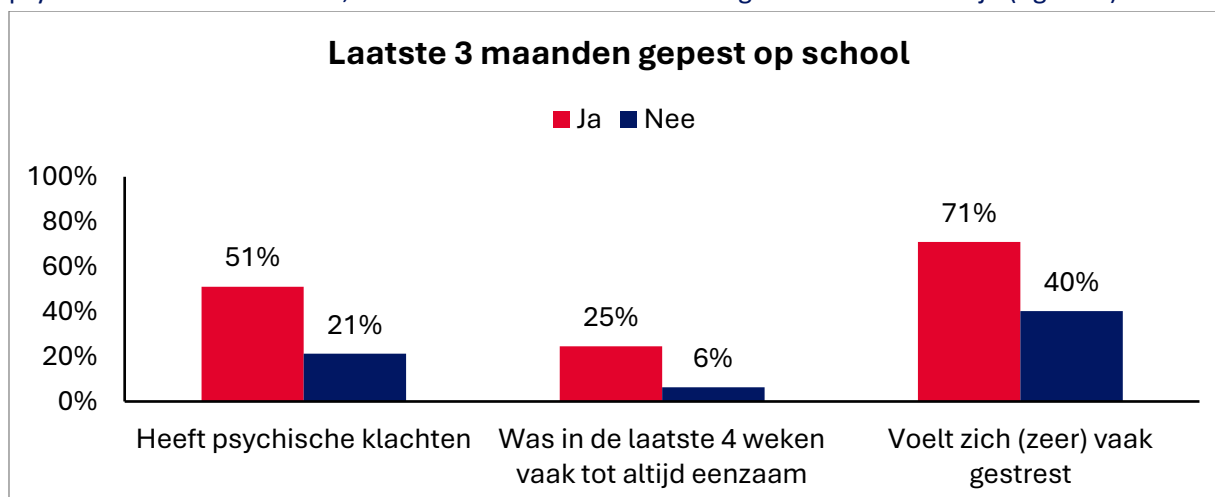
In totaal geeft 73 procent van de jongeren aan zich veilig te voelen op school. Uit de cijfers in de GGD-monitor blijkt dat de ervaren veiligheid op school veel invloed heeft op het mentale welbevinden van jongeren. Zo lijken meer jongeren die aangeven zich niet veilig te voelen op school last te hebben van psychische klachten, dan jongeren die zich wel veilig voelen op school. Ditzelfde geldt voor het aantal jongeren dat aangeeft zich vaak gestrest te voelen (zie figuur 2).

Daarnaast blijkt dat een deel van de jongeren (31 procent) naar school gaan zinloos vindt. En dat dit een effect heeft op het middelengebruik van deze jongeren. Zo zijn er relatief veel van deze jongeren die aangeven in de laatste vier weken dronken of aangeschoten te zijn geweest (figuur 3).

Zestien procent van de ondervraagde jongeren geeft aan in de laatste drie maanden wel een gepest te zijn geweest. Uit de cijfers van de GGD-monitor blijkt vervolgens dat deze jongeren meer psychische klachten ervaren, meer stress voelen en vaker aangeven eenzaam te zijn (figuur 4).

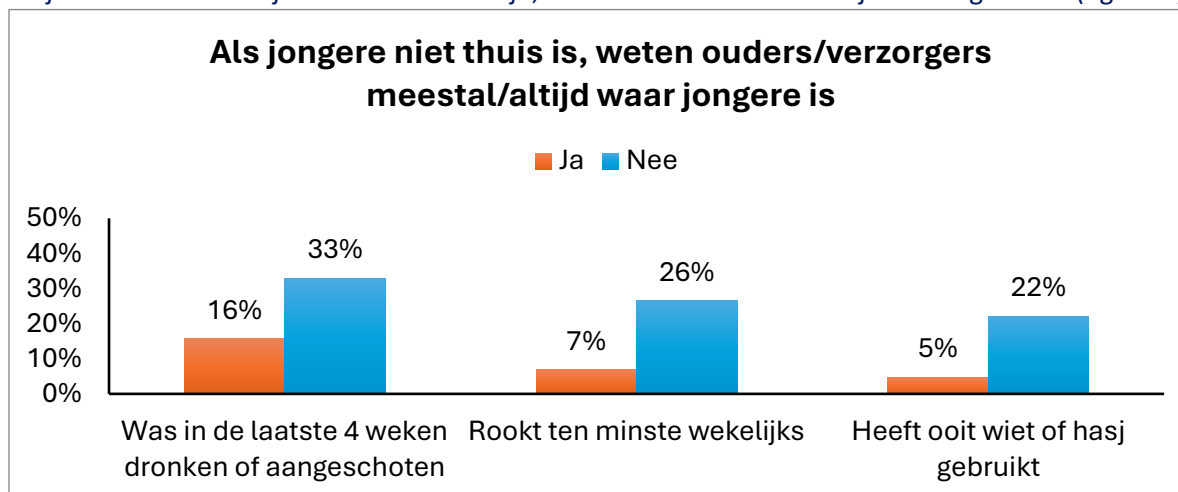
Tijdens de dialoogsessie is gebleken dat deze cijfers in de praktijk worden bevestigd. En dat men voldoende kansen ziet om hier een verbeterslag in te slaan. Bijvoorbeeld door het aanbod op school meer divers te maken en de handen ineen te slaan rondom het verbeteren van de veiligheid op school. Daarom is de keuze gemaakt om dit onderwerp als speerpunt voor te stellen.

School

- ✓ Positief schoolklimaat
- ✓ Betrokkenheid bij school
- ✗ Pesten

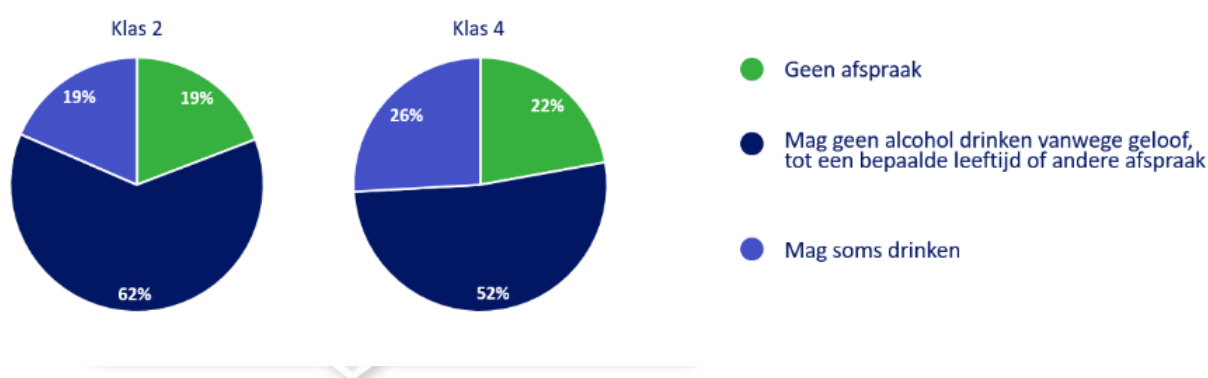
2. Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder.

Vijftien procent van de jongeren geeft aan dat de ouders meestal/altijd weten waar de jongere is als de jongere niet thuis is. Jongeren waarvan ouders weten waar ze zijn als de jongeren niet thuis zijn, scoren lager op middelengebruik. Andersom geeft één op de vijf jongeren, waarvan de ouders niet altijd weten waar ze zijn als ze niet thuis zijn, aan dat ze ooit wiet of hasj hebben gebruikt (figuur 6).

Meer dan één op de vijf jongeren geeft aan geen afspraak te hebben met ouders/verzorgers over het drinken van alcohol. Ook het aandeel minderjarige jongeren dat soms mag drinken is relatief groot (niet alleen in klas 4, maar ook in klas 2). Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het stellen van regels juist een grote beschermende factor is in het voorkomen van middelengebruik onder jongeren¹.

Betrokken partners, ouders en onderwijsprofessionals bevestigen het beeld dat veel jongeren thuis niet tot weinig leren over het wel of niet drinken van alcohol. En de mogelijke gevolgen die dit heeft. Daarom richt het tweede voorgestelde speerpunt zich op het voldoende toerusten van ouders in hun rol als opvoeder.

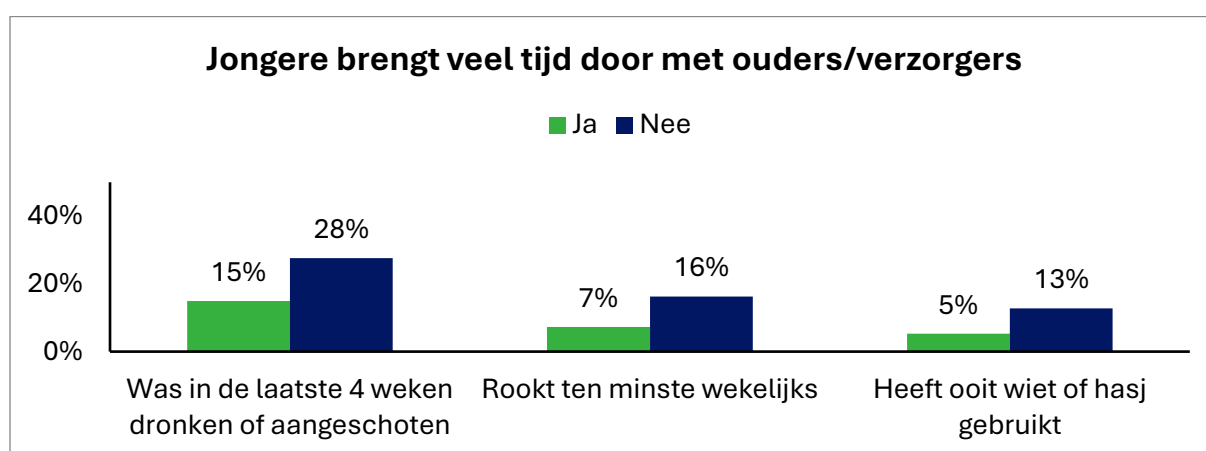

¹ [AF1889-Het-IJlandse-preventiemodel-in-Nederland.pdf \(trimbos.nl\)](#)

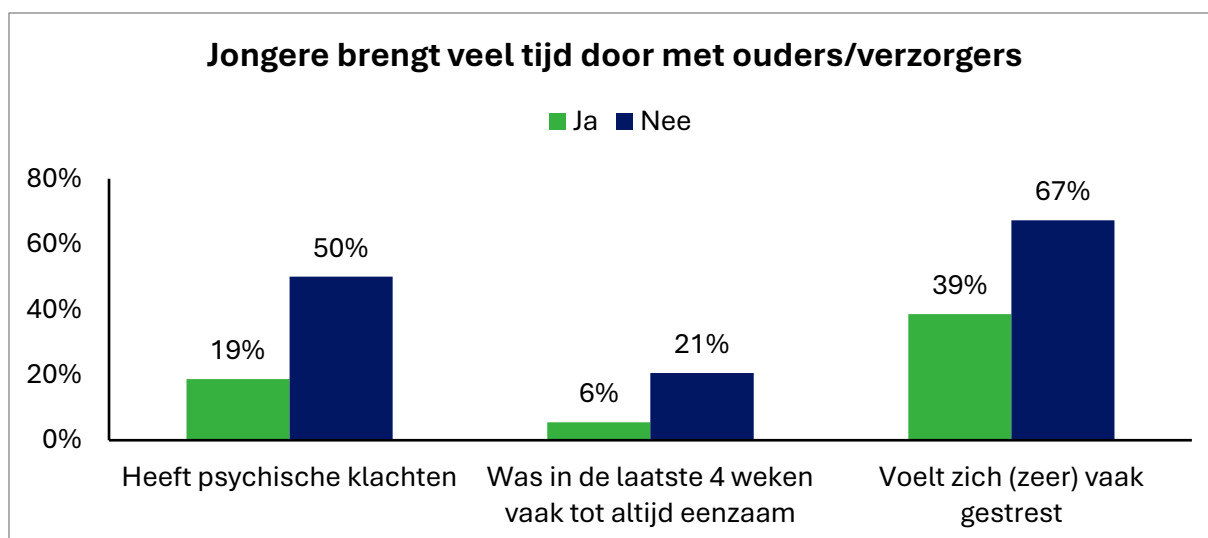
3. Ouders brengen tijd door met hun kind.

Het derde voorgestelde speerpunt richt zich op de tijd die jongeren doorbrengen met ouders/verzorgers. Hier gaat het voor een groot deel over vrije tijd. Er is een bewuste keuze gemaakt om het domein Vrije Tijd hier niet expliciet als los speerpunt op te nemen. Met de volgende onderbouwing. Uit de monitor blijkt dat wel of niet deelnemen aan activiteiten bij een club of vereniging in de gemeente Oldebroek een kleiner effect hebben op mentaal welbevinden en middelengebruik, dan de vrije tijd die jongeren met hun ouders doorbrengen. In de gesprekken met ouders en partners werd bevestigd dat dit een deelgebied is dat extra aandacht verdient.

In totaal geeft 78 procent van de jongeren aan veel tijd door te brengen met ouders/verzorgers ('veel tijd' is hierin de eigen perceptie van het kind). Dit betekent dus ook dat meer dan één op de vijf jongeren dit zo niet ervaart.

Uit de monitor blijkt dat jongeren die aangeven veel tijd met hun ouders door te brengen een lager middelengebruik kennen. Zo geeft vijftien procent van de jongeren, die veel tijd met hun ouders doorbrengen, aan in de laatste vier weken dronken of aangeschoten te zijn geweest. Tegenover 28 procent van de jongeren die aangeven weinig tijd door te brengen met hun ouders. Als het gaat om wekelijks roken en het ooit wiet gebruiken, zijn deze verschillen nog groter. Hieruit blijkt dus een relatief sterke aanname dat het belangrijk is om ouders en jongeren te stimuleren om meer tijd met elkaar door te brengen.

Als het gaat om het mentaal welbevinden van jongeren zien we binnen dit domein een nog sterkere relatie dan bij het middelengebruik. Van de jongeren die aangeven weinig tijd met ouders door te brengen, geeft vijftig procent aan last te hebben van psychische klachten. Dit staat tegenover de negentien procent van jongeren die aangeven wél veel tijd door te brengen met ouders. Deze gegevens zijn een belangrijke aanleiding om dit onderwerp als speerpunt uit te lichten.

Het gevoel van eenzaamheid is vaker aanwezig bij jongeren die aangeven weinig tijd door te brengen met ouders. In veel gevallen zijn vrienden of andere volwassenen echter ook belangrijk in het tegengaan van eenzaamheid onder jongeren. Tot slot valt op dat jongeren die niet veel tijd doorbrengen met ouders aangeven vaker stress te ervaren.

Gezin

- ✓ Tijd doorbrengen met ouders

Vrije tijd

- ✓ Georganiseerde vrijetijdsbesteding

4.6 Streefcijfers

Wat we verstaan onder streefcijfers

Streefcijfers werken agenderend en richtinggevend. Ze spreken een bepaalde wens of ambitie uit. Uit het IJslandse model, waarop de Nederlandse OKO-aanpak is gebaseerd, is duidelijk op te maken dat het middelengebruik onder jongeren door de jaren heen sterk is afgenomen. Hoewel het geen vanzelfsprekendheid is dat we in Oldebroek vergelijkbare resultaten bereiken, is het wel mogelijk om een ambitie uit te spreken met deze streefcijfers. En te gebruiken voor continue dialoog tussen de gemeenschap, projectorganisatie, college en gemeenteraad.

Wat zijn reële streefcijfers?

Het Trimbos-instituut heeft bijgehouden wat de effecten zijn van de OKO-aanpak in deelnemende gemeenten. De gemeenten die al vanaf de start meedoen ervaren dat de effecten in de eerste jaren nog relatief klein zijn. En het is de verwachting dat de effecten groter worden, naarmate de gemeente langer met de OKO-aanpak werkt. De streefcijfers zijn, mede op basis van deze ervaringen, opgesteld. Dit betekent echter niet dat er geen ambitie is 'verwerkt' in deze cijfers. Ook hier is rekening mee gehouden.

Op basis van de beschikbare kennis en ervaring van onder andere het Trimbos-instituut en het NJI² past de volgende onderbouwing bij de streefcijfers:

- Voor het jaar 2023 gaan we uit van een nulmeting. Dit zijn de cijfers die we nu uit de monitor naar voren komen;
- Voor het jaar 2025 streven we naar een kleine verbetering op alle verschillende onderwerpen. Vaak gaat het om enkele procenten winst. Dit heeft te maken met de eerder genoemde ervaring die andere gemeenten hebben met OKO;
- Vanaf het jaar 2027 streven we naar steeds grotere verbeteringen. Hierbij gaan we ervan uit dat we, door de jaren heen meer en meer kennis en ervaring opdoen in het werken met interventies op deze onderwerpen. Vergelijkbaar met het proces dat men in IJsland heeft doorlopen;
- Er komt een punt waarop we als gemeente een plafond bereiken voor wat betreft het verbeteren van deze cijfers. Daarom is hier in het opstellen van de streefcijfers rekening mee gehouden. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om exact 100 procent van de jongeren zich gelukkig te laten voelen. Al mag dit alsnog wel de ambitie zijn.

Gebruik van de GGD-monitor en opbouw van de grafieken

De eerder genoemde GGD-monitor is de bron voor het opstellen en bijhouden van de streefcijfers, die we koppelen aan de OKO-aanpak in Oldebroek. De ondervraagde jongeren zijn leerlingen uit klas 2 en 4 van de middelbare school. Voor de gemeente Oldebroek geldt dat 84% van deze leerlingen de monitor heeft ingevuld in 2023. Voor zowel het thema middelengebruik, als het thema mentaal welbevinden onder jongeren zijn parameters uit de monitor uitgelicht.

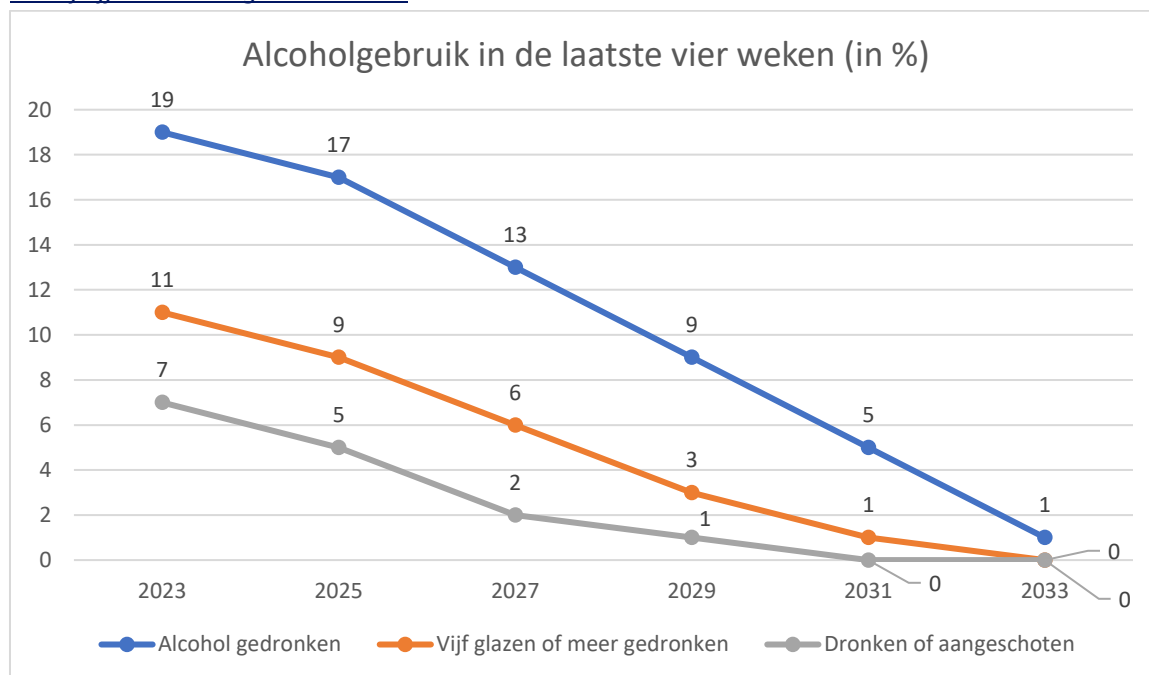
Streefcijfers middelengebruik³

² [Hoe kom ik tot effectief jeugdbeleid? | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](https://www.nji.nl/onderzoek/hoe-kom-ik-tot-effectief-jeugdbeleid/)

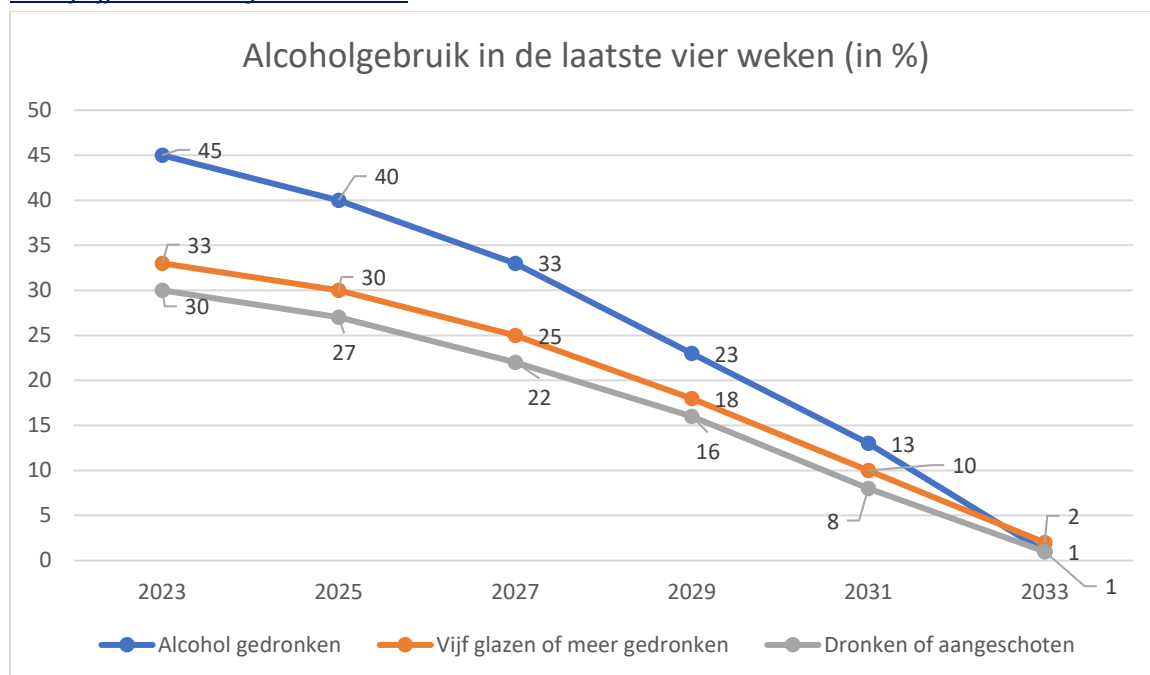
³ Bij het weergeven van de streefcijfers is bewust gekozen om aangepaste schalen te gebruiken. Om zo de trendgrafieken beter leesbaar te maken. De visuele trends zijn van grafiek tot grafiek dus niet te vergelijken. Let hierbij alleen op de weergegeven cijfers.

De GGD-monitor bevat meerdere vragen over het middelengebruik onder jongeren. Bijvoorbeeld door het uitvragen over éénmalig drankgebruik, maar ook structureel drankgebruik. Ditzelfde geldt voor roken en drugs. Ook bevat de monitor een duidelijk onderscheid tussen middelengebruik in klas 2 en middelengebruik in klas 4. Daarom is bij het opstellen van de streefcijfers hier ook gebruik van gemaakt. Alle cijfers zijn uitgedrukt in percentages. Het jaartal 2026 geldt voorlopig als jaartal waarop de OKO-aanpak afloopt, met als laatste monitor het jaar 2027 (zie besluit gemeenteraad 10 november 2022).

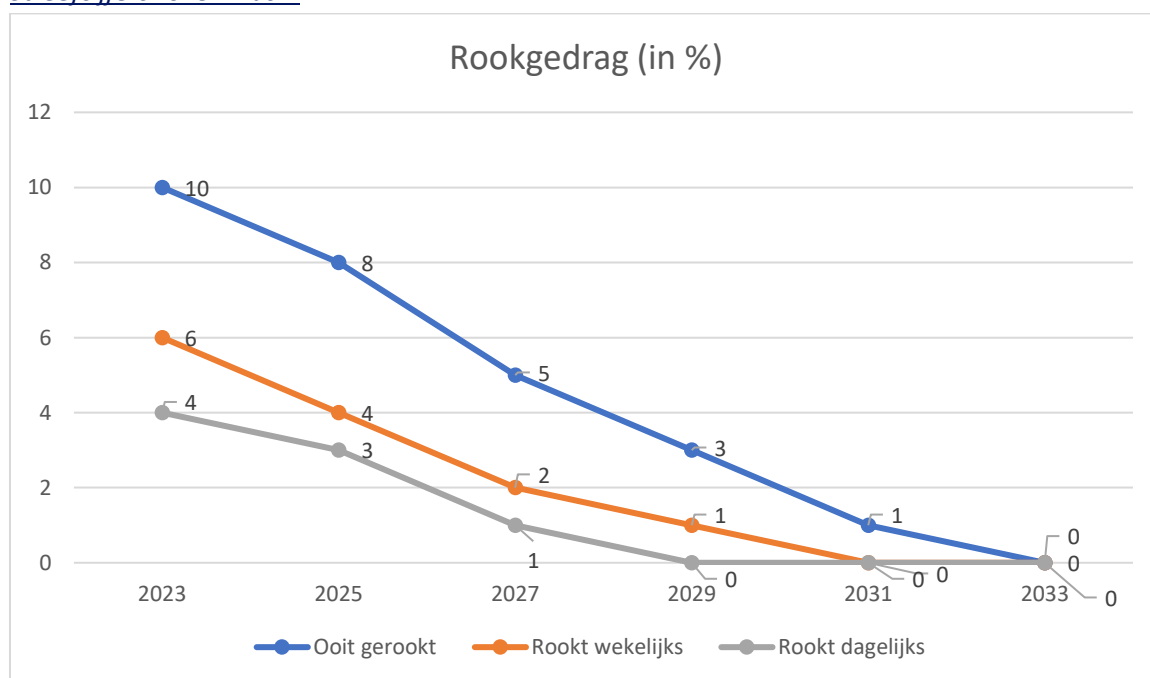
Streefcijfers alcoholgebruik klas 2

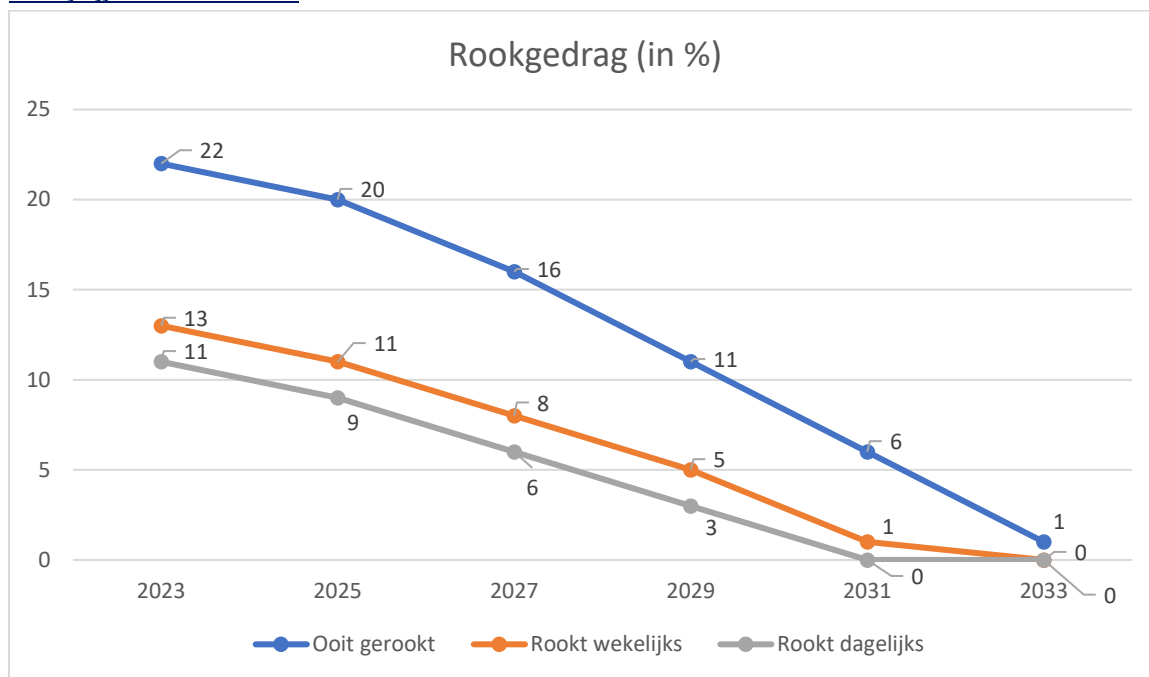
Streefcijfers alcoholgebruik klas 4

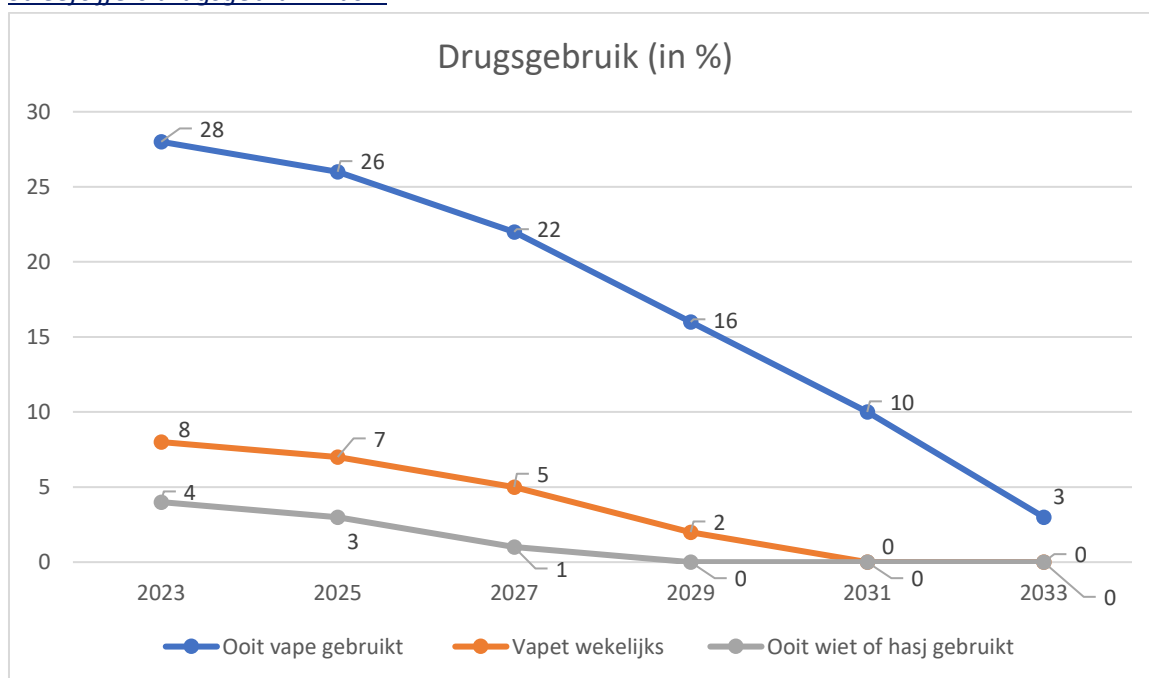
Streefcijfers roken klas 2

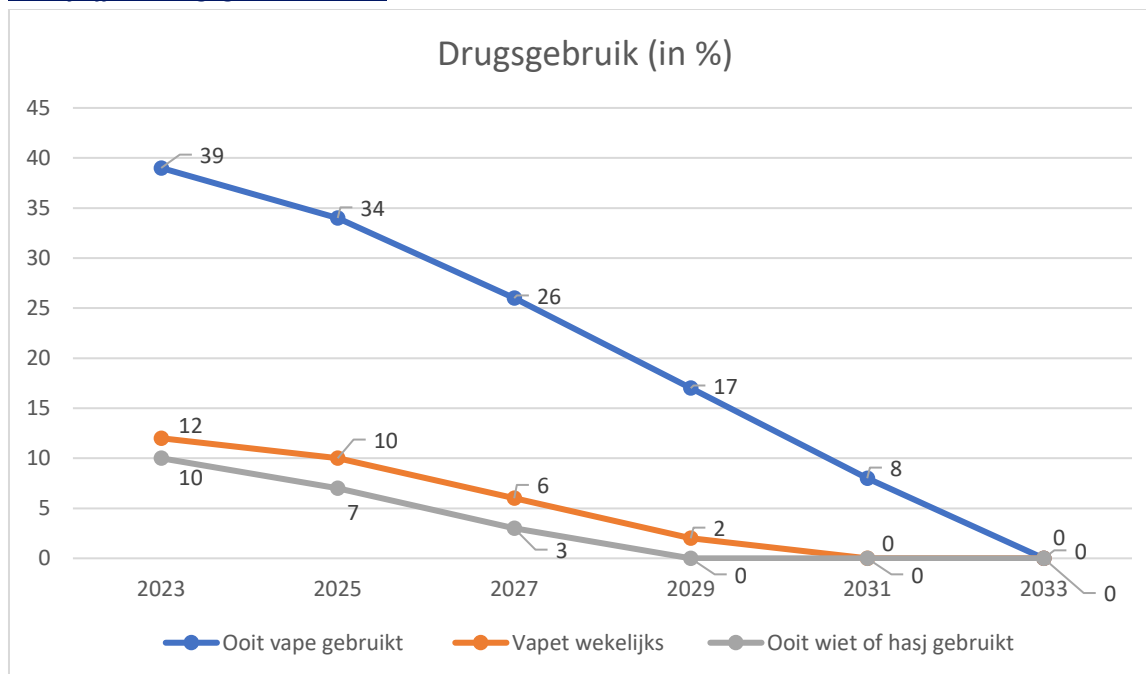
Streefcijfers roken klas 4

Streefcijfers drugsgebruik klas 2

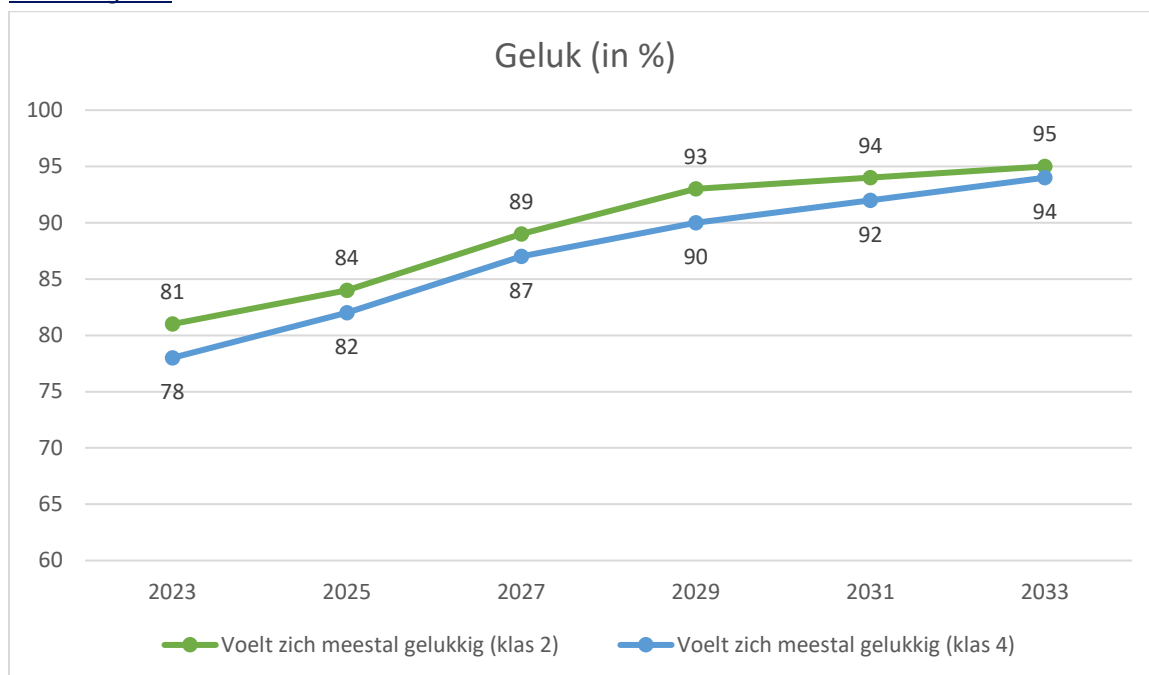
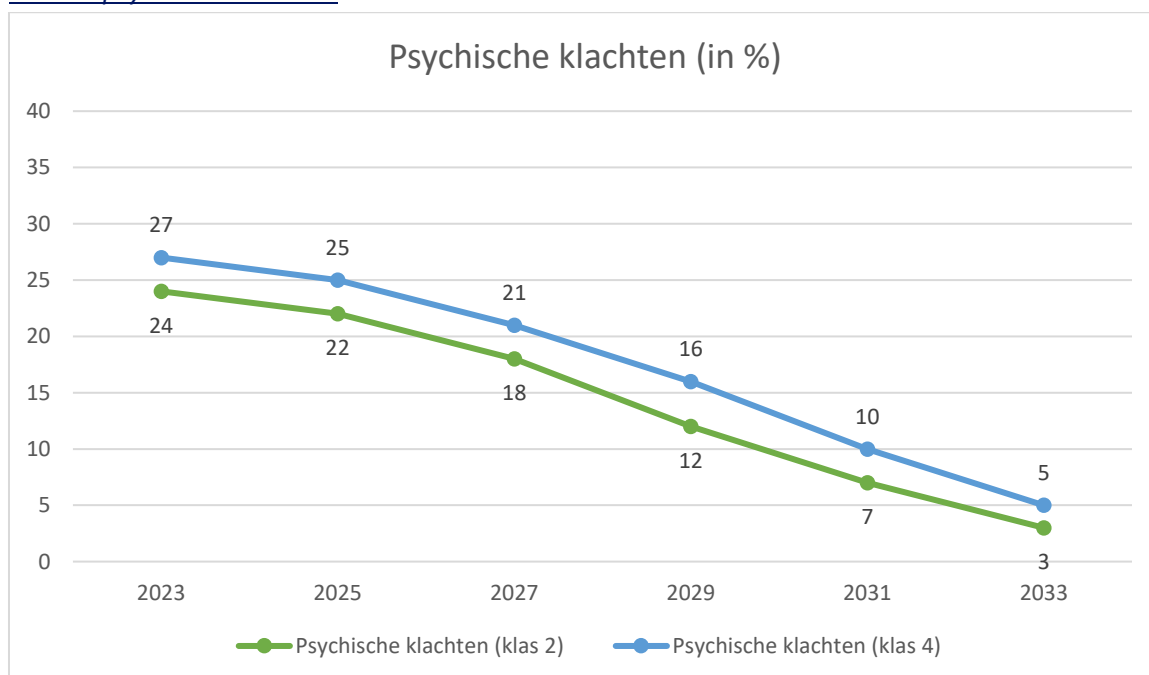

Streefcijfers drugsgebruik klas 4

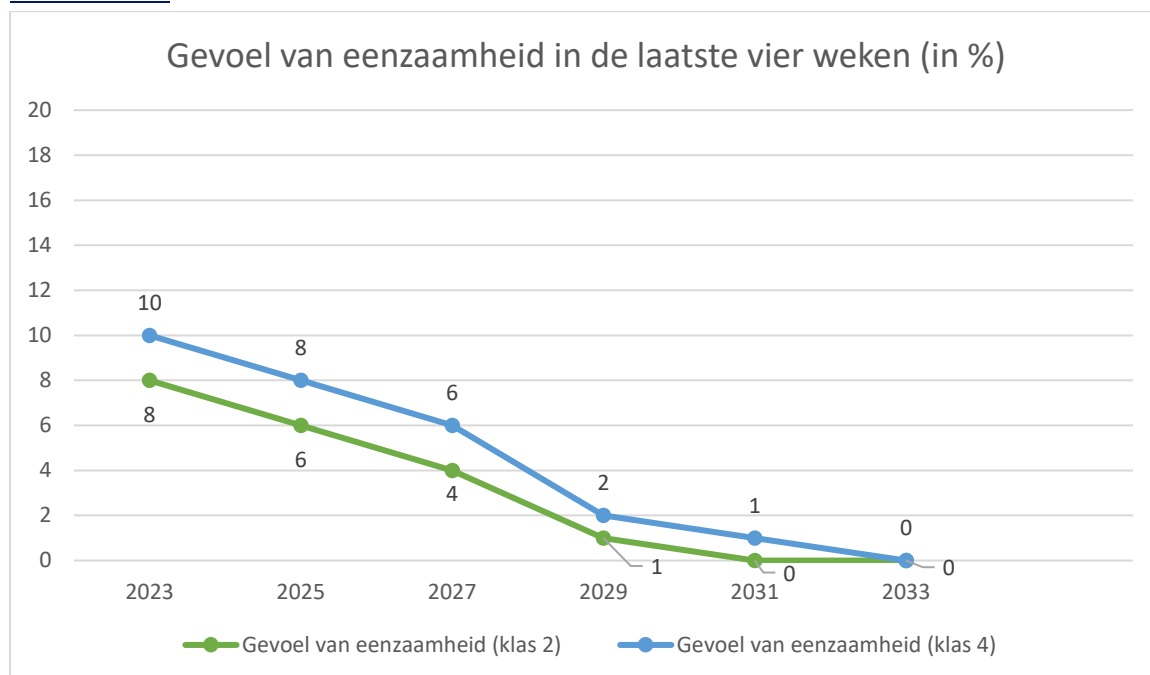

Streefcijfers mentaal welbevinden

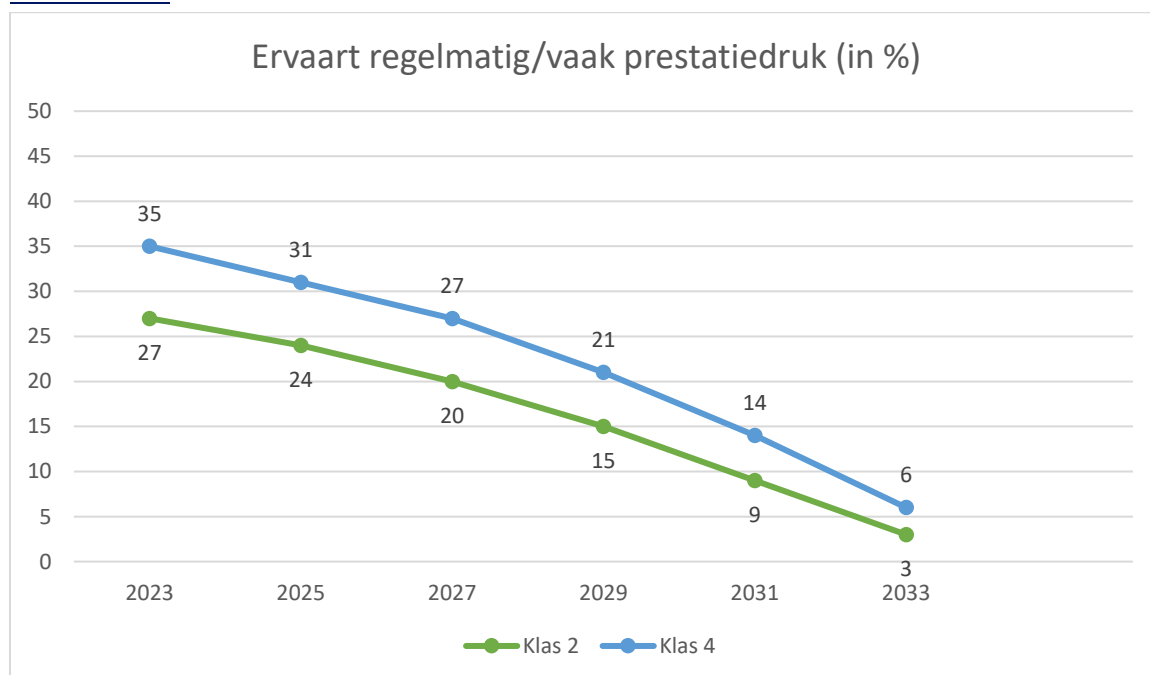
De GGD-monitor bevat meerdere vragen over het mentaal welbevinden onder jongeren. Bijvoorbeeld door het uitvragen over het hebben van psychische klachten, het ervaren van eenzaamheid of het ervaren van stress. Ook bevat de monitor een duidelijk onderscheid tussen middelengebruik in klas 2 en middelengebruik in klas 4. Daarom is bij het opstellen van de streefcijfers hier ook gebruik van gemaakt. Alle cijfers zijn uitgedrukt in percentages. Het jaartal 2026 geldt voorlopig als jaartal waarop de OKO-aanpak afloopt, met als laatste monitor het jaar 2027 (zie besluit gemeenteraad 10 november 2022).

Ervaren gelukErvaart psychische klachten

Eenzaamheid

Prestatiedruk

4.7 Wat doen we al?

Tijdens de verschillende sessies is veel gesproken over activiteiten en interventies die in de gemeente Oldebroek al zijn neergezet. En daarmee ook de kansen en mogelijkheden die dit biedt om met de OKO-aanpak bij aan te sluiten. Of om met de OKO-aanpak deze interventies te versterken of uit te bouwen. Hieronder een overzicht van de in kaart gebrachte acties en interventies. Dit overzicht is niet sluitend. Ook betekent het niet dat we bij elke al bestaande acties of interventie aansluiten met de OKO-aanpak.

Wat doen we al?	Meest passende speerpunt
Toegang hulp op verschillende plekken	Werken aan een veilig schoolklimaat
Gezondheidskunde voortgezet onderwijs	Werken aan een veilig schoolklimaat
Weerbaarheidstrainingen	Werken aan een veilig schoolklimaat
Gezonde School	Werken aan een veilig schoolklimaat
Leefstijllessen Agnieten College	Werken aan een veilig schoolklimaat
Leerlingen goed in beeld bij mentoren, korte lijnen	Werken aan een veilig schoolklimaat
JOGG Gemeente	Werken aan een veilig schoolklimaat
Jongerenwerk aanwezig op scholen	Werken aan een veilig schoolklimaat
Afterschool activiteiten	Werken aan een veilig schoolklimaat
Samenwerking Onderwijs - Nummer 13 - Tactus - CJG - Goed Bezig	Werken aan een veilig schoolklimaat
Zorgoverleggen scholen + partners	Werken aan een veilig schoolklimaat
Schoolveiligheid monitoren	Werken aan een veilig schoolklimaat
Agnieten College start in 2024 - 2025 met Helder op School	Werken aan een veilig schoolklimaat
Responslessen	Werken aan een veilig schoolklimaat
Samenwerking met scholen in de regio	Werken aan een veilig schoolklimaat
Korte lijnen ouders - leerlingen - school	Werken aan een veilig schoolklimaat
School als partner bij filmprojecten zoals NUDES	Werken aan een veilig schoolklimaat
Moeders informeren Moeders	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Preventieprogramma alcohol voor in het jeugdwerk	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Hulp bij financiën voor kind met problemen	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Programma depressie preventie	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Buddy's voor jongeren	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Voorlichting voor ouders van kerken	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Opvoedavonden o.a. in kerken	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder
Verbinden van ouders + jongeren aan hulpverlening of verenigingen	Ouders zo vroeg als mogelijk ondersteunen in hun rol als opvoeder

Ouders inzetten bij activiteiten voor jongeren	Ouders brengen tijd door met hun kind
Georganiseerde ouder-kind activiteiten bij sportverenigingen	Ouders brengen tijd door met hun kind
Zomeractiviteiten bijvoorbeeld in de vakantie	Ouders brengen tijd door met hun kind
Boekstart	Ouders brengen tijd door met hun kind
Schapevrijmarkt	Ouders brengen tijd door met hun kind
Voorlichting voor ouders door OWIOS	Anders
Kennismakingsspellen voortgezet onderwijs	Anders
Goed Bezig Oldebroek - JOGG	Anders
Sportverenigingen betrokken	Anders
Oudejaarsfeest gesubsidieerd door de gemeente voor peergroep jongeren	Anders
Ontwikkelagenda Onderwijs en kinderopvang	Anders
Context nieuwsbrieven onderwijs	Anders
Samenwerken als partners	Anders
Jeugdsportfonds	Anders
Jongerenwerk + sportverenigingen, georganiseerde vrijtijdsbesteding	Anders
Goed Bezig Oldebroek	Anders
Korte lijnen tussen CJG en gemeente	Anders
Convenanten voor gezonde sportomgeving (voeding, alcohol, drugs, roken)	Anders
Homeparty	Anders
Overlastnetwerk	Anders
Zomerkamp Goed Bezig	Anders
Vriendentraining	Anders

